LATVIJAS REPUBLIKAS 14. SAEIMAS
VALSTS PĀRVALDES UN PAŠVALDĪBAS KOMISIJAS SĒDES

PROTOKOLS NR. 141.1.9/7-59-14/26

2026. gada 14. oktobrī

Atklāta sēde, sākas plkst. 10.02, beidzas plkst. 11.21
Rīgā, Jēkaba ielā 16, 308.telpa – sēde notiek daļēji attālināti videokonferences formātā

PIEDALĀS:

komisijas locekļi: O.Burovs, I.Līdaka, A.Ceļapīters, I.Bērziņa, A.Brakovska, R.Čudars, J.Klementjevs, D.Melnalksnis, I.Stobova, A.Švinka;

citas personas:
Valsts kancelejas Cilvēkresursu politikas departamenta juriskonsulte K.Stone;
Datu valsts inspekcijas direktore J.Macuka;
Datu valsts inspekcijas direktores vietniece L.Dilba;
Valsts Drošības dienesta pārstāvis;
Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Trešās pārvaldes priekšnieks A.Donskis;
Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Pirmās pārvaldes Pirmās nodaļas galvenā inspektore D.Stepiņa;
Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta direktore S.Mertena;
Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurore D.Stirāne;
Sabiedrības par atklātību – Delna pārstāve A.Birule;
iniciatīvu pārstāvji: K.Avotiņš, G.Ūdris, A.Daugaviņš;
sabiedrības līdzdalības platformas "Manabalss.lv" galvenā redaktore S.Valtiņa;
Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāve, Latvijas Valsts iestāžu, pašvaldību, uzņēmumu un finanšu darbinieku arodbiedrības priekšsēdētāja vietniece L.Pūle;
Analītiskā dienesta pētniece I.Zakare.
Juridiskā biroja vecākais juridiskais padomnieks E.Danovskis;
Komisijas konsultantes: K.Vītola, G.Saulīte, A.Kronberga, I.Bogdanova;
Komisijas administratore S.Naruseviča.

SĒDI VADA: O.Burovs
PROTOKOLĒ: I.Bogdanova

DARBA KĀRTĪBĀ:

1. 10 177 Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Par atklātu algu valsts pārvaldē".
2. 11 009 Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Par aizliegumu amatpersonām ieņemt vairākus algotus amatus publiskās institūcijās".
3. 10 415 Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Par valsts finansējuma apturēšanu politiskajām partijām, kuru biedri rīkojas pretēji Satversmei".
4. 10 463 Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Valsts amatpersonu atbildība pret sabiedrību".

O.Burovs atklāj Komisijas sēdi, informē par izskatāmo darba kārtību, pārliecinās par klātesošo deputātu klātbūtni un informē par pieaicināto institūciju pārstāvjiem.

1.

10 177 Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Par atklātu algu valsts pārvaldē"

O.Burovs informē, ka tiek izskatīts Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Par atklātu algu valsts pārvaldē". Dod vārdu iesniedzēju pārstāvjiem.

A.Birule informē, ka pārstāv biedrību "Sabiedrība par atklātību – Delna" un ir kolektīvā iesnieguma iniciatīvas autors platformā ManaBalss.lv par publisku atlīdzību valsts pārvaldē. Viņa norāda, ka iniciatīva savākusi vairāk nekā 10 000 balsu, tādēļ tā nodota Saeimai turpmākai izvērtēšanai. A.Birule pauž, ka kopš publiskās atlīdzības informācijas pieejamības nodrošināšanas gan sabiedrība, gan mediji ir konstatējuši dažādas nesakritības atlīdzības jautājumos starp reģioniem un dažādām institūcijām. Viņa aicina deputātus, vērtējot iniciatīvu, nekoncentrēties uz argumentu, ka tā radītu būtisku privāto tiesību aizskārumu, jo iniciatīvas mērķis ir nodrošināt atklātību par publisko līdzekļu izlietojumu valsts pārvaldē. A.Birule uzsver, ka sabiedrībai ir tiesības zināt, kā tiek izmantota nodokļu maksātāju nauda, kādiem amatiem un kādos apmēros tiek izmaksāta atlīdzība, kā arī kādi ir atalgojuma līmeņi dažādās amatu grupās. Viņasprāt, iniciatīva ir vērtīga tieši tādēļ, ka tā nāk no sabiedrības un iedzīvotājiem. Viņa norāda, ka diskusijās izskanējušie argumenti par iespējamu privāto tiesību aizskārumu nav pietiekami pārliecinoši, ja runa ir par publisko līdzekļu izlietojumu. A.Birule piebilst, ka laikā, kad īpaša uzmanība tiek pievērsta publisko līdzekļu izlietojuma efektivitātei un iespējām samazināt izdevumus, atklāta informācija par atlīdzību ļauj sabiedrībai izvērtēt algu līmeņus dažādās ministrijās un valsts pārvaldes iestādēs, kā arī to sadalījumu starp amatu grupām. Viņa aicina deputātus turpināt darbu pie iniciatīvas virzības un norāda, ka, ja nepieciešams risināt atsevišķus jautājumus saistībā ar personas tiesību aizsardzību, vēlāk iespējams vienoties par precīzākām normu redakcijām. Vienlaikus viņa uzsver, ka nav pamata virzīties mazākas atklātības virzienā.

E.Danovskis norāda, ka diskusijas par šo jautājumu notikušas ilgstoši un dažādos kontekstos. Viņš atgādina, ka iniciatīva portālā ManaBalss iesniegta 2019.gadā un paraksti vākti ilgākā laika posmā, kura laikā situācija ir būtiski mainījusies. E.Danovskis uzsver, ka pašlaik jau nodrošināta plaša atklātība attiecībā uz valsts amatpersonām, jo to deklarācijas ir publiski pieejamas. Tāpat viņš norāda, ka Saeima pirms diviem gadiem pieņēmusi grozījumus Valsts pārvaldes iekārtas likumā, kas paredz publiskot informāciju par amatpersonu atlīdzību šā likuma izpratnē, tādējādi arī šajā jomā panākot lielāku atklātību salīdzinājumā ar laiku, kad iniciatīva tika iesniegta. E.Danovskis uzskata, ka šādas informācijas publiskošanas paplašināšana uz visiem valsts pārvaldē nodarbinātajiem radītu nesamērīgu privātās dzīves ierobežojumu. Viņš aicina uzklausīt Datu valsts inspekcijas viedokli par šo jautājumu. Vienlaikus E.Danovskis norāda, ka iepriekš identificēti arī valsts drošības riski, jo šādu datu publiskošana varētu atvieglot personu profilēšanu. Tādēļ viņš aicina uzklausīt arī Valsts drošības dienesta vērtējumu.

O.Burovs norāda, ka par šo jautājumu Komisijā diskutēts jau vairākkārt. Viņš atgādina, ka normatīvajos aktos ir veikti grozījumi un savulaik Valsts kancelejas direktors skaidrojis, ka publiskošanas prasības attiecas uz personām, kuras pieņem lēmumus, proti, uz augstākā līmeņa amatpersonām. O.Burovs atgādina, ka jautājums par atlīdzības datu publiskošanu vairākkārt apspriests gan ar Datu valsts inspekciju, gan ar Tiesībsargu. Viņš piebilst, ka ir arī Satversmes tiesas nolēmums šajā jautājumā. Norāda, ka laikā, kad Komisija iepriekš lēma par šādu iniciatīvu atbalstīšanu, tās vērtējums netika balstīts vienīgi sabiedriskās diskusijās, bet gan profesionālos atzinumos un izvērtējumos.

J.Macuka norāda, ka Datu valsts inspekcija konsekventi paudusi viedokli, ka neatbalsta šāda veida iniciatīvas attiecībā uz atalgojuma datu nerevidētu un masveida publicēšanu internetā. Viņa uzsver, ka no valsts pārvaldes viedokļa šāds tiesību ierobežojums teorētiski varētu būt iespējams, taču tam ir jāsasniedz konkrēts mērķis un rezultāts, kā arī tam jābūt samērīgam attiecībā pret personas tiesībām, kuru atalgojuma dati tiktu publiskoti. J.Macuka norāda, ka valsts pārvaldes iestādes jau šobrīd publisko informāciju, kas ļauj sasniegt kolektīvajā iesniegumā minētos atklātības mērķus. Iestāžu mājaslapās ir pieejama informācija par budžeta izlietojumu un atlīdzības līmeņiem konkrētajās amatu grupās. Tādējādi ikviens var iepazīties ar informāciju par to, kā attiecīgā iestāde izmanto tai piešķirtos atlīdzības līdzekļus. Tāpat amatpersonu deklarācijās jau ir pieejama informācija par amatpersonu gada ienākumiem, kas ļauj gūt priekšstatu par saņemto atalgojumu. J.Macuka piebilst, ka žurnālisti regulāri izmanto publiski pieejamo informāciju par amatpersonu ienākumiem, īpašumiem un citiem deklarācijās norādītajiem datiem, un tas netraucē īstenot sabiedrisko kontroli pār amatpersonu darbību. Viņa atgādina, ka spēkā esošās Valsts pārvaldes iekārtas likuma normas paredz arī ikmēneša atlīdzības publicēšanu attiecībā uz amatpersonām, kuras pieņem sabiedrībai nozīmīgus lēmumus. J.Macuka uzsver, ka iniciatīva paredzētu būtiski paplašināt publiskojamo personu loku, iekļaujot arī darbiniekus, kuri neveic lēmumu pieņemšanas funkcijas, piemēram, lietvežus vai šoferus. Viņas ieskatā rodas jautājums, kādu pievienoto vērtību sabiedrībai sniegtu šādu personu individuālās atlīdzības publiskošana. Vienlaikus ikmēneša atalgojuma publiskošana varētu atklāt būtisku informāciju par personas privāto dzīvi, jo atlīdzības apmēru ietekmē slimības lapas, atvaļinājumi, dažādi pabalsti un citi individuāli apstākļi. J.Macuka norāda, ka iepriekš jau ir pastāvējusi pieredze ar plašāku atalgojuma datu publicēšanu un daļa šīs informācijas joprojām ir pieejama dažādās tīmekļvietnēs. Viņa apšauba, vai šāda pieeja ir būtiski palielinājusi sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei, un aicina vērtēt, vai ir samērīgi ierobežot lielas iedzīvotāju grupas tiesības, lai sasniegtu galvenokārt papildu atklātības efektu. J.Macuka vērš uzmanību arī uz drošības aspektiem, norādot, ka pašreizējos apstākļos plaši pieejama informācija par amatpersonām un valsts pārvaldē nodarbinātajiem var atvieglot šo personu profilēšanu un ietekmēšanu. Viņa uzsver, ka šie riski ir jāvērtē līdztekus atklātības ieguvumiem. J.Macuka atgādina, ka gan Satversmes tiesa, gan Eiropas Savienības tiesa savos nolēmumos ir uzsvērušas nepieciešamību pamatot šāda veida datu publiskošanu ar skaidru leģitīmu mērķi un izvērtēt samērīgumu. Viņasprāt, valstij ir jāpierāda, ka paredzētais ieguvums ir lielāks nekā personas tiesību ierobežojums. J.Macuka norāda, ka kolektīvajā iesniegumā minētie argumenti lielākoties balstīti vispārējā atklātības principā, taču netiek pietiekami pamatots, kā tieši individuāla atalgojuma publiskošana veicinātu valsts institūciju darba kvalitātes kontroli vai novērstu pārkāpumus. Viņa uzsver, ka šādu risku uzraudzībai jau pastāv citi mehānismi, tostarp KNAB, Valsts kontrole un citas uzraugošās institūcijas. Tāpat žurnālistiem ir tiesības pieprasīt nepieciešamo informāciju konkrētu izmeklēšanu ietvaros. Noslēgumā J.Macuka secina, ka kolektīvajā iesniegumā nav pietiekami pamatots, kādi konkrēti mērķi un rezultāti tiktu sasniegti, publicējot visu valsts pārvaldē nodarbināto atalgojumu. Viņas ieskatā nav pierādīts, ka sabiedrības ieguvums no šādas publiskošanas būtu lielāks par personu tiesību ierobežojumu, jo būtiska daļa nepieciešamās informācijas jau šobrīd ir publiski pieejama un salīdzinoši viegli iegūstama.

D.Stepiņa norāda, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs nav pret informācijas atklātību, bet pievienojas iepriekš paustajam viedoklim. Viņa uzsver, ka amatpersonu deklarācijās jau šobrīd ir pieejama pietiekami plaša informācija par amatpersonu ienākumiem, tostarp saņemto atalgojumu.

Valsts Drošības dienesta pārstāvis norāda, ka pilnībā pievienojas iepriekšējo runātāju paustajiem argumentiem. Viņš uzsver, ka šajā jautājumā saskatāmi divi būtiski aspekti. Pirmais ir privātuma aizsardzība, par kuru Datu valsts inspekcijas pārstāve jau sniegusi

izvērstu skaidrojumu. Otrs aspekts ir valsts drošības riski un ietekme uz valsts drošību. Pārstāvis norāda, ka, iepazīstoties ar iniciatīvas materiāliem, secināms, ka valsts drošības aspekts tajos faktiski nav vērtēts. Viņš atgādina, ka iniciatīva izstrādāta 2019.gadā, savukārt kopš 2022.gada reģionālās drošības situācija ir būtiski pasliktinājusies. Līdz ar to faktiskā situācija, kādā valsts atrodas pašlaik, nav salīdzināma ar situāciju iniciatīvas izstrādes laikā, un arī valsts drošības riski ir ievērojami pieauguši. Pārstāvis uzsver, ka Valsts drošības dienesta ieskatā šobrīd nav piemērots brīdis paplašināt datu pieejamību tādā apjomā, kāds paredzēts iniciatīvā. Viņš norāda, ka piedāvātie dati būtu pieejami ikvienai personai, tostarp ārvalstīs, un šāda informācija ļautu iegūt plašu priekšstatu par konkrētām valsts amatpersonām. Pārstāvis skaidro, ka valsts amatpersonas tradicionāli ir izlūkošanas interešu mērķgrupa, un brīva un neierobežota piekļuve šādiem datiem padarītu tās vēl ievainojamākas. Viņaprāt, tas varētu veicināt amatpersonu vervēšanu, ietekmēšanu, iebiedēšanu un citas darbības, kas potenciāli var radīt negatīvas sekas valsts drošībai. Noslēgumā pārstāvis norāda, ka jau pašlaik pastāv dažādi alternatīvi mehānismi, kas ļauj iegūt žurnālistiskajai darbībai nepieciešamo informāciju.

O.Burovs atkārtoti norāda, ka par šo jautājumu Komisijā jau ir diskutēts vairākkārt un šis jautājums jau iepriekš ir ticis izrunāts. Uzsver, ka kopš iniciatīvas iesniegšanas ir mainījies normatīvais regulējums. Tāpat, kā norādīja Valsts drošības dienesta pārstāvis, būtiski ir mainījusies arī ģeopolitiskā situācija. Viņaprāt, šie apstākļi ir jāņem vērā, vērtējot kolektīvo iesniegumu. O.Burovs izsaka priekšlikumu kolektīvo iesniegumu neatbalstīt. Vienlaikus viņš norāda, ka tiek gatavots jauns Interešu konflikta novēršanas likums un līdz ar to plašāka diskusija par amatpersonu statusu un atklātības jautājumiem vēl ir priekšā.

A.Ceļapīters pauž pretēju viedokli un norāda, ka sabiedrībai ir tiesības zināt, kā tiek izmantoti publiskie līdzekļi. Viņš uzskata, ka drošības apsvērumi neattaisno tik plašu ierobežošanu un aicina iniciatīvu turpināt virzīt, lai veicinātu atklātību un ļautu sabiedrībai vērtēt valsts pārvaldes efektivitāti.

A.Švinka pateicas iniciatīvas iesniedzējiem un atzīst, ka iniciatīvas aktualizētais jautājums ir nozīmīgs. Vienlaikus viņš norāda, ka kopš iniciatīvas uzsākšanas veikti vairāki uzlabojumi, un aicina "Delnu" turpināt darbu pie konkrētākiem priekšlikumiem, kas ļautu palielināt atklātību, vienlaikus ievērojot datu aizsardzības un valsts drošības prasības.

O.Burovs rezumē viedokļus un aicina balsot par Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Par atklātu algu valsts pārvaldē" atbalstīšanu.

Komisijas locekļi balso par iepriekš minēto.

Balsojuma rezultāts: par – "1" (A.Ceļapīters), pret – "4" (O.Burovs, A.Brakovska, I.Līdaka, J.Klementjevs), atturas – "5" (D.Melnalksnis, I.Stobova, I.Bērziņa, R.Čudars, A.Švinka).

Komisija **neatbalsta.**

2.

11 009 Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Par aizliegumu amatpersonām ieņemt vairākus algotus amatus publiskās institūcijās"

O.Burovs informē, ka tiek izskatīts Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Par aizliegumu amatpersonām ieņemt vairākus algotus amatus publiskās institūcijās". Dod vārdu iesniedzēju pārstāvjiem.

K.Avotiņš jautā par šīs sēdes ietvaros izskatāmā jautājuma būtību un norāda, ka, cik viņam zināms, iniciatīva jau tikusi skatīta aptuveni pirms gada. Viņš atceras, ka toreiz tika pieņemts lēmums iniciatīvu virzīt tālāk izvērtēšanai atbildīgajai komisijai. Tādēļ viņš vaicā,

vai pēc iepriekšējās izskatīšanas ir veiktas kādas darbības, sniegti ieteikumi vai notikušas izmaiņas, jo viņam nav skaidrs, kādēļ jautājums tiek skatīts atkārtoti.

O.Burovs skaidro, ka Komisija šo jautājumu izskata pirmo reizi. Viņš norāda, ka šī ir pirmā reize, kad jautājums nonācis konkrētās Komisijas darba kārtībā.

K.Avotiņš pateicas par skaidrojumu un norāda, ka jautājums par vairāku amatu savienošanu un amatpersonu nodarbinātību sabiedrībā vienmēr bijis sensitīvs. Viņš uzsver, ka iniciatīvas būtība nav tikai vērsta uz amatpersonām, kuras ieņem vairākus amatus valdēs vai dažādās institūcijās, bet arī uz tā saukto "mirušo dvēseļu" identificēšanu un novēršanu. K.Avotiņš min piemēru no pašvaldības darba, kad persona vienlaikus ieņem amatu valsts iestādē un pašvaldībā. Viņš norāda, ka praksē ir gadījumi, kad šāds darbinieks faktiski nepiedalās pašvaldības darbā, neviens viņu nav redzējis vai nezina par viņa pienākumu izpildi, bet amats tiek saglabāts līdz brīdim, kad par situāciju sāk interesēties žurnālisti. Pēc tam persona nereti amatu atstāj. K.Avotiņš uzsver, ka arī pašlaik sastopami gadījumi, kad pašvaldību resursi tiek izmantoti negodprātīgi un tiek nodarbināti cilvēki, kuri faktiski neveic darba pienākumus vai vienlaikus strādā citās valsts institūcijās. Viņaprāt, viens no galvenajiem iniciatīvas mērķiem ir radīt mehānismu, kas palīdzētu šādas situācijas atklāt un ierobežot.

O.Burovs vaicā, vai minētās problēmas risināšanai nepastāv citi un atbilstošāki mehānismi. Viņš norāda, ka gadījumos, kad personas formāli ir nodarbinātas, bet faktiski neveic darba pienākumus, runa ir par citu problēmu un citu tiesisko regulējumu. Kā piemēru viņš min situācijas, ar kurām savulaik nācies saskarties arī Rīgas domē saistībā ar tā dēvētajiem konsultantiem, kuri bija noformēti darbā, taču radās jautājumi par faktiski paveikto darbu. O.Burovs uzsver, ka šādu gadījumu novēršanai ir citi kontroles instrumenti un citi tiesiskie līdzekļi. Viņš pieļauj, ka atsevišķos gadījumos var pastāvēt situācijas, kad personas vienlaikus pilda vairākus pienākumus vai darbojas kā padomnieki, tomēr tas pats par sevi vēl nenozīmē pārkāpumu. Pauž šaubas, vai vairāku amatu savienošanas ierobežošana amatpersonām šobrīd būtu pareizais un lietderīgākais risinājums. Viņš norāda, ka arī Saeimas deputāti ir valsts amatpersonas, bet vienlaikus daļa no viņiem turpina strādāt citās profesijās, piemēram, kā skolotāji vai ārsti.

E.Danovskis vērš uzmanību iniciatīvā norādītajam, ka ievērojams skaits valsts un pašvaldību amatpersonu ilgstoši ir ieņēmušas vairākus pilnas slodzes amatus dažādās valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās, speciālajās ekonomiskajās zonās, brīvostās un citās institūcijās. Viņš uzsver, ka Saeima šo problēmu jau ir risinājusi, pirms diviem gadiem pieņemot grozījumus likumā par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā, kas liedz iestādes vadītāja amatu savienot ar kapitālsabiedrības valdes locekļa amatu. E.Danovskis norāda, ka minētie grozījumi ir pieņemti pēc tam, kad šī iniciatīva tika iesniegta un sāka virzīties izskatīšanai, tādēļ šajā daļā iniciatīvā aktualizētā problēma jau ir atrisināta. E.Danovskis skaidro, ka gadījumos, kad pastāv aizdomas par fiktīvu nodarbinātību, valsts amatpersonām jau šobrīd ir pienākums savās valsts amatpersonu deklarācijās norādīt visus ieņemamos amatus. Tādējādi informācija par amatu savienošanu ir publiski pieejama un pārbaudāma. E.Danovskis uzsver, ka, ja rodas pamatotas bažas par iespējamu fiktīvu nodarbinātību, tiesiskais regulējums jau paredz vairākus mehānismus šādu gadījumu izvērtēšanai, sākot ar trauksmes celšanas mehānismiem un beidzot ar vēršanos Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā. Līdz ar to, viņaprāt, nepieciešamie risinājumi šādu situāciju novēršanai jau pašlaik ir pieejami. *Valsts kancelejas un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pārstāvji piekrīt.*

(I.Stobova iziet no sēžu zāles plkst.10.35)

O.Burovs rezumē viedokļus un aicina neatbalstīt kolektīvo iesniegumu.

Deputātiem nav iebildumu un Komisija nelūdz balsojumu.

Komisija **neatbalsta.**

3.

10 415 Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Par valsts finansējuma apturēšanu politiskajām partijām, kuru biedri rīkojas pretēji Satversmei"

O.Burovs informē, ka tiek izskatīts Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Par valsts finansējuma apturēšanu politiskajām partijām, kuru biedri rīkojas pretēji Satversmei". *(I.Stobova ienāk sēžu zālē plkst.10.37)* Noskaidro, ka iesniedzēja pārstāvis M.Štāls nav pievienojies Komisijas sēdei.

E.Danovskis norāda, ka iniciatīvas mērķis ir pārtraukt valsts finansējuma piešķiršanu tām politiskajām partijām, kuru biedri veic iespējamās pretvalstiskās darbības. Vienlaikus viņš atgādina, ka Politisko partiju likuma 7.pants reglamentē partiju publisko darbību un tajā jau ir noteikts aizliegums partijām vērsties pret Latvijas Republikas vai citu demokrātisku valstu neatkarību, teritoriālo nedalāmību, aicināt vardarbīgi grozīt valsts iekārtu, nepildīt likumus un veikt citas līdzīgas darbības. Viņš uzsver, ka šādu pārkāpumu konstatēšana var būt pamats politiskās partijas darbības apturēšanai, kas automātiski nozīmētu arī valsts finansējuma pārtraukšanu, vai pat partijas darbības izbeigšanai. E.Danovskis norāda, ka šajā jautājumā ir svarīgi nošķirt divas lietas. Viņaprāt, atsevišķi deputāta izteikumi vai pausts viedoklis no Saeimas tribīnes pats par sevi vēl nerada pamatu politiskās partijas darbības apturēšanai. Savukārt jautājums par to, vai atsevišķu biedru rīcība ir attiecināma uz pašu politisko partiju, ir faktu konstatēšanas un izvērtēšanas jautājums. E.Danovskis uzsver, ka tiesiskais regulējums jau pašlaik paredz risinājumus iniciatīvā aprakstītajām situācijām.

Valsts Drošības dienesta pārstāvis norāda, ka Valsts drošības dienests pievienojas Juridiskā biroja pārstāvja paustajam viedoklim. Viņš uzsver, ka jau šobrīd normatīvajā regulējumā ir paredzēti mehānismi, kā reaģēt uz attiecīgajiem gadījumiem. Norāda, ka Politisko partiju likumā ir paredzēti iedarbības mehānismi, turklāt vairākām institūcijām, tostarp Ģenerālprokuratūrai, ir tiesības vērsties pret politisko partiju, ja tam ir tiesisks pamats. Vienlaikus viņš atzīmē, ka no kolektīvā iesnieguma nav īsti saprotams, kāds tieši ir iesniedzēju priekšlikums un kā tas praksē būtu īstenojams. Pārstāvis skaidro, ka no iesnieguma var noprast vēlmi panākt reakciju uz konstatētiem apdraudējumiem, izteikumiem vai darbībām, tomēr rodas jautājums, vai valsts finansējuma apturēšana pati par sevi ļautu sasniegt iesniedzēju izvirzīto mērķi tādā veidā, kā tas iecerēts. Viņaprāt, šobrīd tas no iniciatīvas satura nav pietiekami skaidri saprotams.

O.Burovs norāda, ka Komisija izprot situāciju un redz, ka drošības iestādes reaģē uz atsevišķu politiķu vai politisko partiju izteikumiem. Pauž pārliecību, ka var uzticēties drošības dienestu darbam un spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam, ja būs nepieciešama attiecīga rīcība. Viņš aicina sekot līdzi notikumu attīstībai un drošības dienestu darbībai. Runājot par iniciatīvu, O.Burovs secina, ka tajā nav ietverts konkrēts priekšlikums. Atšķirībā no iepriekš izskatītajām iniciatīvām, iesniegumā vispārīgi norādīts, ka politisko partiju finansēšanas sistēmas mērķis ir nodrošināt atklātību, mazināt atkarību no privātajiem ziedojumiem un veicināt tādu politisko darbību, kas atbilst tiesiskas valsts pamatvērtībām. O.Burovs norāda, ka šie mērķi ir atbalstāmi, tomēr konkrēta priekšlikuma iesniegumā nav, tādēļ aicina iniciatīvu neatbalstīt.

Deputātiem nav iebildumu un Komisija nelūdz balsojumu.

Komisija **neatbalsta.**

4.

10 463 Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Valsts amatpersonu atbildība pret sabiedrību"

O.Burovs informē, ka tiek izskatīts Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums "Valsts amatpersonu atbildība pret sabiedrību". Atgādina, ka šis jautājums jau ir skatīts iepriekš. Viņš norāda, ka jautājums tika izskatīts 2025.gada 15.janvārī un Komisija par to pieņēma lēmumu. O.Burovs atgādina, ka Komisija toreiz aicināja Tieslietu ministriju iesniegt apkopojumu par Krimināllikumā paredzētajiem sodiem par noziegumiem valsts amatpersonu darbībā, kā arī sniegt vispārēju pārskatu par tiesu praksi attiecībā uz ierosinātajām un izskatītajām lietām saistībā ar valsts amatpersonu izdarītajiem pārkāpumiem. Tāpat Komisija toreiz lūdza informācijas apkopojumu sagatavot arī Saeimas Analītiskajam dienestam. O.Burovs norāda, ka Komisija viņu viedokli jau iepriekš ir uzklausījusi, tāpēc aicina īsi atgādināt galvenos argumentus. Dod vārdu iesniedzēju pārstāvjiem.

G.Ūdris pateicas par iespēju Komisijas sēdē pārstāvēt vairāk nekā 13 600 Latvijas iedzīvotāju, kuri atbalstījuši iniciatīvu, un norāda, ka parakstu skaits turpina pieaugt. Viņš uzsver, ka, neraugoties uz to, ka iniciatīva vairs netiek aktīvi reklamēta, sabiedrības interese par to saglabājas. G.Ūdris atgādina, ka iniciatīva attiecas uz valsts amatpersonu atbildību pret sabiedrību. Viņš skaidro, ka iniciatīvas pamatā ir vienkāršs jautājums: kādēļ valsts amatpersonai, kura apzināti rīkojas prettiesiski, nevajadzētu uzņemties pilnu personisko mantisko atbildību par savas rīcības sekām. G.Ūdris norāda, ka iniciatīva paredz papildināt likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 30.pantu ar sešiem jauniem punktiem. Viņš īpaši uzsver, ka runa nav par godprātīgi pieļautām kļūdām, bet gan par apzinātu prettiesisku rīcību, ieinteresētību lēmumu pieņemšanā, tiesas nolēmumu nepildīšanu, ļaunprātīgu pilnvaru izmantošanu un līdzīgiem pārkāpumiem. G.Ūdris norāda, ka arī Saeimas Analītiskais dienests ir veicis attiecīgu izpēti un secināms, ka personiskā mantiskā atbildība Eiropas tiesību sistēmās nav svešs instruments. Viņš aicina Komisiju atbalstīt iniciatīvu.

A.Daugaviņš papildina iepriekš minēto, norādot, ka Latvijas normatīvo aktu sistēmā jau pastāv likums, kurā šāds nosacījums jau ir spēkā. Tāpat esot pieņemts Satversmes tiesas spriedums, kurā atzīts, ka pienākums atmaksāt algu par pieļautajām kļūdām ir atbilstošs sabiedrības interesēm. Atsaucas uz Satversmes tiesas argumentāciju, uzsverot argumentu, ka "tikai šādas normas esamība attur amatpersonas no pretlikumīgām darbībām". Viņš aicina ievērot arī Satversmē nostiprināto vienlīdzības principu un norāda, ka nav saprotams, kādēļ vienai amatpersonu grupai šāds regulējums ir noteikts, bet citām amatpersonām tāda pienākuma nav. Kā piemēru viņš min iepriekš apspriesto situāciju par fiktīvu nodarbinātību divos amatos, norādot, ka amatpersona par šādu rīcību var tikt atbrīvota no darba, taču tai nav jāatmaksā par fiktīvo darbu saņemtā alga. Uzsver, ka šī iniciatīva faktiski ir pārņemta no Maksātnespējas likuma regulējuma, kas attiecas uz administratoriem. Viņš norāda uz savu situāciju, kad bijis spiests atmaksāt algu par septiņiem gadiem, nevērtējot, ka lielāko daļu šī laika savus pienākumus veicis kvalitatīvi. Viņaprāt, nav samērīgi, ka par iespējamu kļūdu pēdējā darba posmā ir jāatmaksā visa saņemtā atlīdzība, vienlaikus viņš norāda uz Satversmes tiesas atziņu, ka šāds regulējums ir atzīts par tiesisku. Turpinot salīdzinājumu ar citām amatpersonām, viņš norāda uz gadījumiem, kad pieļauti pārkāpumi iepirkumu procedūrās vai neefektīvi tērēti finanšu līdzekļi, bet sekas aprobežojas vien ar īslaicīgu algas samazinājumu. Viņš uzsver, ka šādos gadījumos tiek izmantota sabiedrības, proti, nodokļu maksātāju nauda. Tāpat pauž izbrīnu, kāpēc kolektīvais iesniegums nodots izskatīšanai tieši šai Komisijai. Viņaprāt, loģiskāk būtu to vērtēt Juridiskajā komisijā, jo jautājums galvenokārt saistīts ar normatīvo aktu savstarpējo saistību un piemērošanu.

O.Burovs pateicas par pausto viedokli un norāda, ka emocionāli A.Daugaviņa argumenti ir saprotami.

E.Danovskis informē, ka Latvijas tiesību sistēmā jau ir ietverts plašs regulējums par valsts pārvaldē nodarbināto personu personisko un mantisko atbildību. Viņš skaidro, ka gadījumos, kad ir izdarīts noziedzīgs nodarījums un tā rezultātā radušies zaudējumi, valsts kriminālprocesā ir cietusī persona un tai ir iespēja atgūt nodarītos zaudējumus. E.Danovskis uzsver, ka attiecībā uz cita veida prettiesisku rīcību amatpersonu atbildības pamatregulējums ir ietverts Valsts pārvaldes iekārtas likumā, kas paredz personisko un mantisko atbildību par zaudējumiem, kuri nodarīti ar tīšu rīcību vai rupju neuzmanību. Tāpat viņš norāda, ka arī Valsts kontroles likumā ir noteikts regulējums, kas paredz amatpersonu atbildības priekšnoteikumus. Ja revīzijā tiek konstatēta nelikumīga rīcība un attiecīgā institūcija pati neprasa zaudējumu atlīdzināšanu, Valsts kontrolei ir tiesības vērsties par šo zaudējumu piedziņu. Informē, ka papildu mehānismi paredzēti arī gadījumiem, kad valsts pārvaldē nodarbinātas personas darbības rezultātā kaitējums nodarīts privātpersonai. Šādos gadījumos valsts pienākums vērsties regresa kārtībā pret amatpersonu ir noteikts Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumā. Tāpat atbildības priekšnoteikumi ir ietverti Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā. E.Danovskis norāda, ka iniciatīvas iesniedzēju minētā situācija saistībā ar Maksātnespējas likumā paredzēto regulējumu būtiski atšķiras no valsts pārvaldē nodarbināto personu atbildības jautājumiem. Viņa ieskatā administrators saņem atlīdzību par konkrētā maksātnespējas procesa ietvaros veiktām darbībām, un šo regulējumu nevar tieši salīdzināt ar valsts pārvaldē nodarbinātas personas darba samaksu kopumā. Viņš skaidro, ka iniciatīva paredz visas saņemtās algas atprasīšanu, ja iestājas kāds no priekšlikumā minētajiem apstākļiem. Taču alga amatpersonai tiek maksāta par visu veikto darbu, nevis tikai par tām darbībām, kas vēlāk atzītas par prettiesiskām. Tādēļ, viņaprāt, visu saņemto atalgojumu šādā veidā atprasīt nevar. Uzsver, ka tieši šajā aspektā pastāv būtiska atšķirība starp iniciatīvā piedāvāto regulējumu un Maksātnespējas likumā noteikto kārtību. Maksātnespējas administratoram ir jāatmaksā atlīdzība, kas saņemta konkrēta maksātnespējas procesa ietvaros par nelikumīgi veiktām darbībām.

S.Mertena norāda, ka Juridiskais birojs jau izskaidroja, ka attiecībā uz valsts pārvaldi situācija ir ievērojami komplicētāka un atbildības regulējums ir ietverts vairākos dažādos likumos atkarībā no konkrētā gadījuma. Tādēļ sabiedrībai var būt grūti uztvert visu tiesisko regulējumu kopumā un saprast, kādos gadījumos un kādā veidā no amatpersonas iespējams atprasīt valsts pārvaldei nodarītos zaudējumus. Viņa norāda, ka spēkā ir visi tie mehānismi, par kuriem iepriekš runāja Juridiskais birojs, un papildus tam Krimināllikumā ir atsevišķa nodaļa, kas attiecas uz valsts amatpersonu izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Par šādiem pārkāpumiem iespējams piemērot dažādus sodus, sākot no naudas soda un beidzot ar brīvības atņemšanu. Vienlaikus tas neizslēdz arī pienākumu amatpersonai atlīdzināt zaudējumus, kas radušies tās darbības rezultātā. S.Mertena uzsver, ka amatpersonu atbildības regulējums jau šobrīd aptver ļoti plašu jautājumu loku, un viņas ieskatā šī joma ir pietiekami noregulēta.

Komisijā notiek diskusija, kurā piedalās O.Burovs, E.Danovskis, G.Ūdris, A.Donskis, S.Mertena, A.Birule, I.Bērziņa, A.Švinka, tostarp:

- *O.Burovs pauž savu personīgo viedokli, norādot, ka, viņaprāt, jautājumos par nesaimniecisku rīcību pret atsevišķām amatpersonām nereti tiek izrādīta pārāk liela iecietība. Viņš uzsver, ka privātajā biznesā šāda rīcība parasti nav pieļaujama, jo tās sekas var būt gan uzņēmuma bankrots, gan personas atbrīvošana no amata. Savukārt valsts vai pašvaldību sektorā situācija bieži tiek vērtēta citādi, jo runa ir nevis par personas privātiem līdzekļiem, bet par publisko*

naudu. Norāda, ka nesaimnieciskas rīcības piemēru ir daudz, tostarp arī ļoti apjomīgos projektos. Viņaprāt, šādās situācijās nepieciešama kritiskāka pieeja. Viņš nevēlas jautājumu personalizēt, taču norāda, ka arī pašvaldību līmenī ir daudz piemēru, kas liecina par pārāk liberālu attieksmi pret nesaimniecisku rīcību. Uzsver, ka neatkarīgi no tā, vai runa ir par aizdomām par korupciju vai nesaimniecisku līdzekļu izmantošanu, abos gadījumos tiek skarti valsts vai pašvaldību finanšu resursi. Vienlaikus O.Burovs atzīst, ka Komisija ir uzklausījusi juridiskos skaidrojumus un kompetento institūciju viedokļus, un secina, ka, ņemot vērā izskanējušos juridiskos argumentus un esošo tiesisko regulējumu, konkrētā iniciatīva, viņaprāt, nav atbalstāma. Vienlaikus O.Burovs uzdod jautājumu, vai iniciatīvu būtu iespējams nosūtīt tālākai izvērtēšanai Juridiskajā komisijā;

- *E.Danovskis norāda, ka saprot iniciatīvas iesniedzēja argumentus, pieminot maksātnespējas procesu, vienlaikus vēlreiz atsaucas uz Satversmes tiesas atziņu, kas paredz, ka gadījumā, ja administrators, neraugoties uz likumā noteiktajām sekām, pieļauj būtiskus pārkāpumus, viņam tiek liegta iespēja gūt tiesisku mantisku labumu no tā maksātnespējas procesa, kas vadīts pretēji sabiedrības, parādnieka un kreditoru interesēm. Viņš uzsver, ka šajā gadījumā runa ir par konkrētu maksātnespējas procesu. Norāda, ka nav pamata šo regulējumu interpretēt tā, it kā administratoram būtu jāatmaksā visa atlīdzība, ko viņš savas profesionālās darbības laikā jebkad saņēmis. E.Danovskis vēlreiz uzsver, ka šī ir būtiskā atšķirība no iniciatīvā piedāvātā risinājuma;*
- *G.Ūdris norāda, ka iniciatīvas iesniedzēji neprasa šodien apstiprināt jau pilnībā izstrādātu tiesību normu. Viņš uzsver, ka aicinājums ir konceptuāli atbalstīt pašu principu un turpināt darbu pie juridiski precīza risinājuma. Aicina Komisiju vēlreiz izvērtēt iespēju nodot iniciatīvu tālākai izskatīšanai Juridiskajā komisijā. Uzsver, ka šādā gadījumā jautājumu būtu iespējams turpināt diskutēt un nākamajā Saeimā varētu pie tā atgriezties;*
- *O.Burovs vaicā KNAB pārstāvim, kādā stadijā atrodas Interešu konflikta novēršanas likuma projekts un vai tas joprojām ir saskaņošanā;*
- *A.Donskis informē, ka ir saņemti iebildumi, ar kuriem pašlaik tiek strādāts, un pēc precizējumu veikšanas likumprojekts tiks nodots atkārtotai saskaņošanai;*
- *O.Burovs norāda, ka tādā gadījumā likumprojektam tuvāko mēnešu laikā vajadzētu nonākt Saeimā un tas būs jāskata Komisijai. Viņš atgādina, ka par esošā regulējuma sarežģītību un nepieciešamajiem grozījumiem tiek diskutēts jau ilgāku laiku. Aicina sekot līdzi likumprojekta virzībai un iesaistīties diskusijās par tā saturu;*
- *S.Mertena norāda, ka, ja iniciatīvas iesniedzēji saskata iespējamu risinājumu Interešu konflikta novēršanas likumā, tad aicina iepazīties ar Tiesību aktu portālā publiski pieejamo redakciju un izvērtēt, vai tajā ietvertais regulējums ir pietiekams. Ja nē, tad jau šobrīd iespējams vērsties KNAB ar priekšlikumiem un jautājumus risināt Ministru kabineta līmenī, negaidot, kamēr likumprojekts nonāks Saeimā;*
- *A.Birule pauž viedokli, ka arī "Delnai" iniciatīvas būtība ir saprotama, jo arī pie viņiem regulāri vēršas iedzīvotāji, kuri norāda uz iespējamiem pārkāpumiem, bet neredz reālas sekas attiecīgajām amatpersonām. Norāda, ka problēma ir novērota arī praksē, taču līdz šim nav izstrādāti konkrēti risinājumi vai rekomendācijas. Viņa atsaucas uz trauksmes celšanas sistēmā saņemto informāciju, īpaši no reģioniem un pašvaldībām, kur iedzīvotāji bieži norāda, ka*

par pārkāpumiem amatpersonām tiek piemērotas vien formālas sankcijas, piemēram, naudas sodi par amatu savienošanas kārtības neievērošanu;

- *I.Bērziņa precizē, vai pareizi saprot, ka iniciatīvas mērķis ir pievērst jautājumam uzmanību, nodot to izskatīšanai Juridiskajā komisijā un turpināt darbu pie tā nākamajā Saeimā. Viņa pauž atbalstu iniciatīvai, un pauž viedokli, ka valsts pārvaldei būtu jābūt pretimnākošākai attiecībā pret iniciatīvu iesniedzējiem, turpmāk sazinoties ar iniciatīvas iesniedzējiem, iesaistot viņus turpmākajās diskusijās un informējot par jautājuma virzību;*
- *E.Danovskis aicina vēlreiz iedziļināties iniciatīvas būtībā un izvērtēt, kas tajā faktiski paredzēts. Viņš skaidro, ka iniciatīva paredz prasību valsts amatpersonai atmaksāt saņemto algu gadījumā, ja amatpersona ir bijusi personiski ieinteresēta pieņemtajos lēmumos vai pastāv citi apstākļi, kas rada pamatotas šaubas par tās objektivitāti utt. Kā piemēru viņš min būvvaldes vadītāju, kurš pieņēmis lēmumu interešu konflikta situācijā, un jautā, kā praksē šādā gadījumā būtu aprēķināma atmaksājamā algas daļa. Viņš uzsver, ka vienu konkrētu pārkāpumu nav iespējams attiecināt uz noteiktu algas daļu vai konkrētu laika posmu. E.Danovskis norāda, ka Interešu konflikta novēršanas likumā jau šobrīd paredzēts pienākums atmaksāt pilnu algu noteiktos gadījumos, taču tas attiecas tikai uz stingrajiem amatu savienošanas ierobežojumiem. Savukārt gadījumos, kad amatu savienošana būtu bijusi pieļaujama ar atļauju, prasība atmaksāt visu saņemto atlīdzību būtu nesamērīga. Viņš uzsver, ka iniciatīvas mērķis ir saprotams, tomēr tās praktiska īstenošana rada būtiskas problēmas. Pēc viņa domām, nav iespējams nošķirt kādu algas daļu, kas būtu saistāma ar konkrētu prettiesisku darbību. Tāpat rodas jautājums, vai būtu pamatoti prasīt atmaksāt visu algu no pārkāpuma izdarīšanas brīža, īpaši gadījumos, kad pārkāpums tiek konstatēts tikai pēc diviem vai četriem gadiem, neņemot vērā visu pārējo darbu, ko amatpersona šajā laikā veikusi, pildot savus amata pienākumus;*
- *E.Danovskis attiecībā uz jautājumu par iespējamu kompromisa variantu norāda, ka runa nav tik daudz par atlīdzību. Viņš atkārtoti uzsver, ka prasīt atmaksāt atlīdzību par vienu konkrētu prettiesisku lēmumu praktiski nav iespējams. Vienlaikus viņš norāda, ka, ja mērķis ir pastiprināt atbildību par Interešu konflikta novēršanas likuma pārkāpumiem, tad var diskutēt par administratīvās atbildības palielināšanu. Uzsver, ka lielāku administratīvo sodu naudas soda veidā par Interešu konflikta novēršanas likuma pārkāpumiem, protams, var paredzēt, taču tas nav tas risinājums, kas ietverts aplūkotajā iniciatīvā;*
- *A.Švinka pateicas iesniedzējiem un norāda, ka, viņaprāt, lielākā daļa klātesošo atbalsta iniciatīvas būtību, proti, ka atbildībai par pārkāpumiem ir jābūt. Vienlaikus viņš atzīmē, ka Juridiskais birojs un Tieslietu ministrija norāda, ka tiesiskais regulējums šo jautājumu jau aptver, lai gan pastāv sajūta, ka ne viss līdz galam ir sakārtots. Uzsver, ka sabiedrībā ir svarīga taisnīguma sajūta, kuru iniciatīvas iesniedzēji cenšas panākt;*
- *O.Burovs uzsver, ka jautājums pēc būtības nekur nepazūd, jo klātesošajiem ir pieredze darbā valsts un pašvaldību līmenī un ir saprotams, ka atbildībai par pārkāpumiem ir jābūt. Vienlaikus viņš norāda, ka praksē ir ļoti grūti noteikt, par kuru konkrēto lēmumu un kādā apmērā būtu jāpiemēro atlīdzināšanas pienākums. Uzsver, ka atbildībai jābūt viennozīmīgi un, iespējams, arī stingrākai, tomēr šobrīd nav pamata iniciatīvu papildināt šīs Komisijas ietvaros, tādēļ jautājums būtu vērtējams Juridiskajā komisijā.*

O.Burovs rezumē viedokļus un **Komisija nolemj**, ka spēkā esošā Interešu konflikta novēršanas likuma normu tvēruma ietvaros konkrētā iniciatīva nav atbalstāma, taču Komisija lūdz Juridisko komisiju rast iespēju savas kompetences ietvaros izvērtēt iniciatīvas būtību no administratīvo sodu politikas viedokļa.

Komisijas sēdes noslēgumā O.Burovs informē par nākamo plānoto darba grupas sanāksmi piektdien, 16.oktobrī, un nākamajām plānotajām Komisijas sēdēm.

O.Burovs paziņo Komisijas sēdi par slēgtu.

Komisijas priekšsēdētājs	*(personiskais paraksts)*	O.Burovs
Komisijas sekretārs	*(personiskais paraksts)*	A.Ceļapīters